

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

CESARE PAVESE VA SER UN DELS NOMS MÉS DESTACATS DE LA NARRATIVA ITALIANA DE LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX, AMB LLIBRES COM 'EL BELL ESTIU'

La inoblidable crònica d'un estiu

JORDI LLAVIDA

El narrador d'*El diable als turons* –segon títol d'una trilogia que comença amb *El bell estiu* (1949) i que conclou amb *Entre dones soles*– assegurava que, de la seva infantesa, només en recordava els estius. “En aquells temps sempre era festa. N'hi havia prou a sortir de casa i travessar el carrer per tornar-se boja”: l'inici de la novel·la ens du

al cap, inevitablement, els versos de *Lavorare stanca* (*Treballar cansa*), la poesia que dona títol al primer llibre líric de Cesare Pavese (1908-1950). “Travessar un carrer i escapar-se de casa / ho fa només un noi”, comença dient. Ara bé, en el cas dels versos citats, no era un noi, sinó un home, qui decidia fer un cop de cap. I llavors el poeta apunta: “¿Val la pena estar sol per estar sempre més sol?” La Ginia, la protagonista d'aquest relat, viurà, a 16 anys, l'estiu més determinant de la seva vida. I experimenta això mateix l'home de la poesia: quan el somni s'esvaeix, qui estava sol se sentirà encara molt més sol. O, per il·lustrar-ho amb els cèlebres versos rilkeans (els de *Dia de tardor*): “Qui ara es troba sol, ho estarà molt de temps, / vetllarà, llegendrà, escriurà llargues cartes”.

Model de senzillesa i pulcritud

El bell estiu és una història d'iniciació o d'aprenentatge com n'hem llegit unes quantes dotzenes més al llarg de la vida. Moltes d'aquestes tenen més llustre, fins i tot més fondària. Els personatges pavesians no estan dotats d'una llum particularment enlluernadora: la protagonista treballa en un taller de modisteria i, com també passava amb la Natàlia-Colometa rodorediana, alguns dels que l'envolten la consideren una bleada assofollada; l'amiga que la introdueix en el món dels pintors, l'Amelia, fa de model per a més d'un artista; hi ha tres pintors: però, fora d'un de més edat, els altres dos sembla que no hagin

EL BELL ESTIU
CESARE PAVESE
UNIVERS
TRADUCCIÓ
DE PAU SANCHIS
176 PÀG. / 19 €

de menar mai una carrera gaire prometedora... La força del relat es concentra en l'estil: en la prosa de frases curtes, acerades, model de senzillesa i pulcritud.

El retrat psicològic dels personatges es fa a còpia de petits detalls que, avançada la narració, es revelaran molt significatius. La condició d'obrer d'un personatge es manifesta en les seves ungles trenca-des i negres. Un altre “tenia l'esquena tan plena de pigues que semblava de rovell”. Amb molt poques pinzellades –i mai millor dit–, Pavese en té prou per fer-nos entrar de ple en l'emoció d'una escena. Els espais, d'altra banda, són escassos, i més aviat escarits d'elements: l'habitació de la Ginia, un cafè, l'apartament d'en Guido –un dels pintors–, els turons. L'Amelia contreu la sífilis. Però, lluny de fer-ne una segona Madame Chauchat, un dels personatges de *La muntanya màgica*, de Thomas Mann, Pavese no explota gaire aquesta línia temàtica, perquè la jove, llavors, ja ha fet la seva contribució capital a la història.

LA FORÇA DEL RELAT DE CESARE PAVESE ES CONCENTRA EN L'ESTIL: EN LA PROSA DE FRASES CURTES, ACERADES, MODEL DE SENZILLESIA I PULCRITUD

“De vegades pensava que aquell estiu no s'acabaria mai”, ens diu el narrador, fent-se ressò del sentiment de la protagonista. Però arriba a terme, i tant!, d'una manera irremissiblement trista: “Tot allò que era bell s'ha acabat”. Ara bé, aquest vell estiu de l'eclosió de la consciència i de la manifestació de la sexualitat en la protagonista marca fonament l'experiència d'aquesta i deixa, en el lector, l'empremta d'una revelació bella i vertadera. ♦

GETTY

Manual d'autoajuda aristotèlica

M. ÀNGELS CABRÉ

Vivim una greu crisi del coneixement, i amb ella un descens imparabile cap a un adamsisme tan perillós com naïf, que defuig qualsevol vincle amb el passat de la raó. Perduts com estem en un mar d'ignorància, difícilment assolirem res semblant a una vida digna, protagonitzada per la responsabilitat moral de les pròpies accions. Aristòtil en va dir *eudaimonia*, del benestar –o felicitat– que produeix viure en plenitud, èticament.

A l'assaig *El camí d'Aristòtil*, l'acadèmica Edith Hall (Regne Unit, 1959), experta en literatura grega antiga i història de la cultura, ha volgut anar a les fonts aristotèliques, a les seves obres, per convidar-nos a repensar les nostres vides sovint destrotades per la desídia i l'egoisme. Tot explicant la trajectòria d'aquest filò-

sof grec del segle IV aC, destaca els assumptes clau tractats per ell no a efectes paleològics, sinó pràctics, enllaçant-los amb casuístiques actuals.

Aristòtil, deixeble de Plató i un dels pensadors més eminents que hem tingut a Occident, confiava en la humanitat –potser ara ja no ho faria– i va posar la seva intel·ligència al servei de millorar-la. Cadascú és responsable de la seva vida i de com la viu, ens diu. “En lloc d'anar amb el pilot automàtic, l'ètica aristotèlica et posa només a tu al lloc del pilot”, resumeix l'autora en aquest amè recorregut que sembla una ITV per a esperits a la recerca de la completesa.

Ser fidel a un mateix

Comencem pel fet que la maldat i la bondat són voluntàries. I seguim amb la idea que naixem amb

el potencial de desenvolupar les virtuts aristotèliques, una combinació de raonament, emoció i interacció social destinada a aconseguir la millor versió de nosaltres mateixos i mateixes. Per la travessia de l'aprenentatge vital, ens cal cultivar l'autoconeixement, perfeccionar la comunicació

amb els altres –de la convivència entre els éssers humans en parla sobretot a *Ètica nicomaquea* i a la *Política*–, prendre decisions i inclús saber omplir les hores de lleure.

Aquest darrer aspecte, per exemple, no és pas fútil, sinó que en opinió seva el lleure ajuda al desenvolupament humà. Aristòtil creu en la necessitat de ser fidel a un mateix, o sigui de realitzar el nostre potencial. També atorga la mateixa importància al que

GETTY

EL CAMÍ D'ARISTÒTIL
EDITH HALL
ANAGRAMA
TRAD. ANNA LLISTERRI
296 PÀG. / 19,90 €

no es fa i al que es fa; pecar per omisió és pecar. I, en les relacions amb els altres, distingeix tres classes d'amistat –utilitària, de plaer i d'amor mutu–, que no són calaixos estancs, sinó que poden ser flexibles en funció de la seva evolució.

“Aristòtil creia que el benestar humà requeria justícia, valor i autocontrol”, ens recorda Hall. I creia també que, com a cohabitants del món natural del planeta Terra, els éssers humans tenim la responsabilitat de tenir-ne cura, mentre que a l'altra cara de la moneda hi ha la nostra capacitat de destruir-lo. Resulta impossible que de la suma de mediocritats gens virtuoses en resulti una humanitat exemplar. Potser no arreglarem el món, però construir-nos a nosaltres mateixos en virtut d'uns ideals una mica més elevats ens farà millors. ♦